
FÄLTGUIDE FÖR CIVILA ÖVERSÄTTARE OCH TOLKAR I KONFLIKTOMRÅDEN OCH ANVÄNDARE AV DERAS TJÄNSTER

www.aiic.net

www.fit-ift.org

www.red-t.org

Översättare och tolkar (fortsättningsvis tolkar) som engageras för arbete i konfliktområden är ofta icke-professionella språkarbetare, men de spelar ändå en avgörande roll för kommunikationen. Då deras tjänster utnyttjas i miljöer präglade av hög risk för liv och hälsa är de extremt sårbara och behöver särskilt skydd både under och efter konflikten. Användare av tolktjänster måste vara medvetna om sitt ansvar gentemot tolkarna och om behovet av att ge dem kontinuerligt skydd. Samtidigt måste tolkarna själva vara medvetna om sina rättigheter, och upprätthålla språkyrkets standard och etiska regler, både för att öka sin säkerhet och för att bevara sin status.

Detta dokument är en guide till de grundläggande rättigheter, skyldigheter och förfaranden som International Association of Conference Interpreters (AIIC), International Federation of Translators (FIT) och Red T rekommenderar för tolkar och användare av deras tjänster. Guiden gäller tolkarbete i konfliktområden för de väpnade styrkorna, journalister, icke-statliga organisationer och andra organisationer verksamma där.

FÖRTOLKEN

RÄTTIGHETER

Skydd

Du har rätt till skydd både under och efter uppdraget. Om nödvändigt bör detta skydd även omfatta din familj. Du bör utrustas med skyddskläder och utrustning, men inte med vapen. Som civilist behöver du inte bära uniform, om du inte samtycker till det. Du måste ges tillgång till medicinsk och psykologisk hjälp. Innan uppdraget inleds bör du ges utbildning i säkerhet och hantering av nödsituationer.

Support

Du har rätt till support under hela ditt uppdrag, som t.ex. lämpliga bekvämligheter och faciliteter i fält eller vid basen.

Avgränsning

Din roll måste avgränsas tydligt. Du har rätt att vägra utföra en uppgift som bryter mot din yrkesmässiga eller personliga standard och etik eller som otillbörligt äventyrar din säkerhet.

Information

Du bör informeras om det allmänna och särskilda sammanhanget kring ditt uppdrag.

Villkor

Du har rätt till lön och till andra avtalsmässiga ersättningar som motsvarar graden av risk. Arbetstiden bör vara rimlig och med regelbundna raster.

ANSVAR

Opartiskhet

Oavsett vem som engagerar dig ska du tjäna alla parter lika väl, utan att uttrycka dina egna åsikter eller sympatier. Du får inte vara en förespråkare för någons sak och du måste deklarerera eventuella intressekonflikter.

Konfidentialitet

Betrakta all information du får från någon part i samband med ditt arbete som konfidentiell. Du får inte sprida sådan information eller använda den för personlig vinning.

Noggrannhet

Förmedla så troget som möjligt alla repliker från alla parter. För att göra detta...

- Lär dig grundläggande färdigheter i tolkning: att lyssna noga till vad som sägs, att förmedla budskapet tydligt på målspråket, och att vara mottaglig för kulturella nyanser och icke-verbala signaler.
- Förbered dig för uppdraget genom att lära dig speciella termer som kan bli aktuella, inklusive förkortningar, jargong med mera. Bekanta dig med uttal, gester, seder med mera.
- Gör anteckningar om du har nytta av det.
- Censurera eller modifiera inte den information som förmedlas av talarna.
- Om det behövs kan du be om klargöranden, begära att en talare talar långsammare eller teckna till talaren om denne inte blir förstådd.

FÖR ANVÄNDARE AV TOLKTJÄNSTER

RÄTTIGHETER

Du har rätt till en korrekt översättning och tolkning av ditt budskap. Genom att uppfylla det ansvar som anges nedan hjälper du tolken att uppnå det målet.

ANSVAR

Respekt

Tolkarna är länken mellan dig och människorna i landet där du arbetar. Respektera tolkarna så kommer de att respektera dig. En hierarki kan etableras men ska inte missbrukas.

Skydd

Tolkarna kan komma att utsättas för risk genom att arbeta för dig. Oavsett om du har avtalsmässigt ansvar för detta eller ej ska du ge dem skydd både under uppdraget och efteråt. Detta skydd ska vid behov omfatta även deras familjer.

- Beväpna dem inte.
- Förse dem med skyddskläder och utrustning, men kräv inte att de bär uniform om de inte samtycker till det.
- Publicera inte namn, adresser eller bilder på tolkarna utan deras tillåtelse.

Support

Ge dina tolkar support genom att förse dem med lämpliga bekvämligheter och faciliteter i fält och vid basen. Var medveten om deras behov och bekymmer.

Rolldefinition

Definiera tydligt tolkens roll. Förklara aktuella operativa krav och tydliggör ansvarskedjan. Tolken ska generellt inte tilldelas uppgifter som inte är relaterade till översättning eller tolkning. Tolken har rätt att vägra utföra en uppgift som bryter mot dennes yrkesmässiga eller personliga standard och etik eller som äventyrar dennes säkerhet.

Planering

Tolkning kräver koncentration, som är svår att upprätthålla i en konfliktsituation. Kom överens om arbetstider, raster med mera. Vid användning av tolktjänster, räkna med ett ökat behov av tid och andra logistiska behov.

Information

Ge tolkarna allmän och särskild information inför varje uppdrag, avseende sammanhang och uppdragets syfte. Förklara speciella termer som kan bli aktuella, inklusive förkortningar, jargong, med mera.

Bedömning

Om det är nödvändigt att bedöma insatsen från en tolk, var rättvis och använd ett lämpligt bedömningssystem. Övervaka att repliker förmedlas exakt, men var medveten om att tolkning inte är detsamma som återgivning ord för ord. Var medveten om att ditt ursprungliga meddelande måste vara tydligt. Kritik bör framföras i enrum. Belöningar, rekommendationer, med mera ska ges i fall där så är lämpligt.

ATT ARBETA MED TOLKAR

Placering

Placera dig själv, tolken och den andra parten i en trekant. Kontrollera att du, tolken och den andra parten alla kan se och höra varandra. Presentera dig själv och tolken, och förklara tolkens roll. Tala med och titta på den andra parten, vänd dig inte till tolken.

Tal

Tolken väntar på att du talar och tolkar när du gör en paus. Mängden information som en tolk kan ta emot och återge korrekt beror på tolkens kompetensnivå.

- Använd relativt enkla ord och korta, tydliga meningar.
- Tala tydligt och inte alltför snabbt.
- Försök att undvika slang, förkortningar, jargong och referenser som inte är förståeliga i en annan kultur.
- Humor kan vara till hjälp för att minska spänningar, men är ofta svår att översätta.
- Var medveten om ditt eget uttal, din dialekt och ditt uttrycks sätt, och om hur de kan påverka tolkens arbete.

- Var medveten om vad du säger och hur du säger det.

Kontroll

Du är ansvarig för att kontrollera att givna budskap förstås av alla parter. Om du inte har förstått vad den andra parten säger, be den andra parten att upprepa det eller om ett förtydligande. Om du tror att den andra parten inte har förstått vad du sa, säkerställ att tolken har förstått dig. Undvik dock att hålla privata konversationer med tolken, om inte den andra parten är medveten om vad ni diskuterar.

Ansvar

Delegera inte ansvar till tolken. De bör inte göra uttalanden eller ställa frågor för din räkning - de ska bara översätta vad du säger. Behåll ledningen i förhandlingen, men sök råd från tolken när det behövs och är lämpligt.